

MEMÒRIA 2012

GRUPS DE SUPORT I ORIENTACIÓ A MARES DE TOTS ELS ORÍGENS

Associació Asociación
SALUD y FAMILIA

ÍNDEX

---

1. Context del Programa.
2. Cartera de Serveis i Prestacions.
3. Detecció i Prevenció de la Violència de parella.
4. Activitat desenvolupada.
5. Perfil de les mares ateses.
6. Mosaic de serveis complementaris.
7. Col·laboració i suport d'organitzacions públiques i privades.
8. Declaració d'autoria.

1. CONTEXT DEL PROGRAMA

Els Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens apleguen a les usuàries residents a Catalunya que es troben en situació de vulnerabilitat o en risc d'exclusió social i tenen menors al seu càrrec. Les dones són ateses als Programes **Mares entre Dues Cultures** i **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves**.

Els finançadors principals durant 2012 van ésser el Ministerio de Empleo y Seguridad Social, el Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

Al llarg de l'any 2012, l'Associació Salut i Família va comptar amb la col·laboració activa de l'Hospital Clínic i de l'Hospital del Mar de Barcelona pel que fa a la informació i la captació de dones embarassades i mares recents i amb el compromís de Creu Roja de Catalunya pel que fa a la cobertura de necessitats bàsiques d'alimentació i higiene infantil dels fills/es de mares en situació d'extrema vulnerabilitat social. Així mateix es van desplegar activitats d'advocacia a favor de que les necessitats de les mares vulnerables siguin objecte d'interès general i d'inversions socials i econòmiques per part dels poders públics i de la iniciativa privada.

Per tal de desenvolupar de forma continuada aquesta tasca d'influència institucional, l'Associació Salut i Família participa com a vocal al *Consell Municipal de les Dones* de la ciutat de Barcelona i a l'*Observatori Català de la Família*.

2. CARTERA DE SERVEIS I PRESTACIONS

Tant el Programa **Mares entre Dues Cultures**, que s'adreça a mares estrangeres, com el Programa **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves**, que s'adreça a dones de tots els orígens, ofereixen grups de suport i orientació a les seves beneficiàries.

Aquests grups brinden a les mares un *espai lliure, segur i confidencial* on hi poden pensar, expressar i compartir les seves expectatives, necessitats, dificultats, projectes i situació vital. Els grups estan conduïts per metgesses especialistes en medicina preventiva i compten amb el suport de mediadores interculturals que hi treballen plegades per crear un enquadrament on la confiança de les mares cap elles mateixes i el grup pugui créixer i renovar-se. Així, els grups poden arribar a mobilitzar tant els recursos de les pròpies mares i els recursos produïts pel grup com recursos externs al servei de les necessitats i/o projectes de les participants. El funcionament dels grups fomenta en les mares un sentiment d'apropiació de les seves vides i enforteix les seves capacitats per a decidir per si mateixes.

La cartera de serveis dels **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** abasta tres àmbits principals:

- Cobertura de necessitats insatisfetes de promoció, prevenció i atenció a la salut materno-infantil.
- Enfortiment de les competències maternes.
- Foment de les xarxes de suport social funcionals per a les mares.

Les prestacions disponibles són:

- Orientació sobre recursos públics de **planificació familiar** i accés a **contracepció immediata** i gratuïta de llarga durada.
- Orientació i suport per a millorar la **formació bàsica i/o professional** i la **cerca de feina**.
- Informació específica sobre els **ajuts públics** disponibles de suport a les famílies.
- Orientació per **pujar els infants** de manera saludable.
- Suport per a **fer créixer les aspiracions vitals** de les mares i afrontar els reptes i les dificultats personals, familiars i socials.

3. DETECCIÓ I PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE PARELLA

La violència contra les dones es manifesta a totes les classes socials, nivells econòmics i educatius i tant a l'àmbit urbà com rural. Tanmateix, les dones amb pocs recursos educatius i econòmics refereixen patir violència de parella més freqüentment que les dones pertanyents a sectors socials menys desfavorits.

L'Associació Salut i Família està fermament compromesa en la recerca operativa, la prevenció i la detecció precoç de la violència de parella contra les dones vulnerables i en l'atenció immediata a les víctimes. Per aquest motiu, qualsevol dona beneficiària de qualsevol programa o servei de l'Associació Salut i Família és subjecte d'una **exploració activa** sobre la presència o no de violència de parella en la seva vida i en cas afirmatiu rep una **oferta d'atenció i orientació immediata** de tipus jurídic i psicològic.

La prevalença de violència de parella (34,6%) en el col·lectiu de mares participants als **Grups de Suport i Orientació** és certament elevada i per això, entre les necessitats expressades destaca l'orientació en diversos àmbits, principalment jurídic i psicològic.

4. ACTIVITAT DESENVOLUPADA

- Assistència als grups de suport i orientació a mares de tots els orígens: 184 casos
- Presa de contacte amb els grups de suport i orientació a mares de tots els orígens: 1.791 casos
- Disseminació de la cartera de serveis i prestacions dels Programes: 5.159 casos
- Exploració de violència de parella en:
Prevalença de violència de parella a: 100% casos
34,6% assistents

ACTIVITAT TOTAL: 7.134 casos

5. PERFIL DE LES DONES ATESES

L'anàlisi del perfil de mares participants als **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** es fa desagregadament per a cadascú dels Programes.

Pel que fa a les mares ateses al Programa **Mares entre Dues Cultures** totes eren de procedència estrangera havent assistit el 79,5% a grups d'orientació comunitaris i el 20,5% a grups d'orientació per a mares recents. Els orígens de les mares va ésser llatí (69,8%), magrebí (22,1%), pakistanès (5,4%) i xinès (2,7%). La gran majoria (84,5%) comprenien la llengua castellana i residien a Catalunya des de feia més de quatre anys (66,5%).

La franja d'edat de 20 a 29 anys aplegava el 24,2% destacant la participació de mares amb edats compreses entre 35 i 50 anys que van suposar el 49,6% i que corresponen a dones que es donaven una segona oportunitat d'ésser mares i/o formar una nova família a Catalunya.

La presència de mares soles que no conviuen amb cap parella va ésser del 26,9% i entre totes les mares participants van predominar les que tenien dos fills/es o menys (73,7%) essent l'edat de l'últim fills/a de dos anys o menys en el 65,1% dels casos.

Únicament el 20,6% de les mares tenien un treball assalariat o autònom mentre que el 30,3% estaven a l'atur i el 36,8% es declaraven mestresses de casa. L'analfabetisme va estar present en el 6,2% de les mares alhora que el 8,1% únicament sabien llegir i escriure i el 14,4% declaraven tenir estudis primaris, tot i que cal destacar un 23,1% de mares que declaraven tenir estudis universitaris.

Les necessitats expressades per les mares van ésser de: a) Planificació familiar (19,8%) i de salut (2,8%), b) Atenció i cura dels infants (13%) i tramitació de la targeta sanitària individual (5,6%), c) Formació i orientació en varis àmbits (39,9%), d) Necessitats bàsiques (16,3%).

Els recursos recomanats pel Programa van ésser: a) Planificació familiar (21,3%) i atenció sanitària (2,5%), b) Atenció i cura dels infants (12%) i tramitació de la targeta sanitària individual (4,7%), c) Formació i orientació en varis àmbits (43,1%), d) Recursos bàsics (14,5%).

Pel que fa a les mares ateses al Programa **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves** totes van ésser d'origen llatí encara que una bona part tenien la nacionalitat espanyola i el 80,9% feia més de quatre anys que hi vivien a Catalunya.

L'edat predominant va ésser de vint anys (66,6%), destacant un 33,3% que estaven casades o vivien en unió de fet mentre que el 61,9% vivien amb algú dels seus progenitors i en el 85,7% dels casos hi tenien un sol fill/a.

Únicament el 20% de les mares tenien un treball assalariat mentre que el 25% estaven a l'atur. El 45% eren estudiants i un 38,1% manifestaven tenir solament estudis primaris.

Les necessitats expressades per les mares van ésser de: a) Planificació familiar (25,6%), b) Atenció i cura dels infants (4,6%) i tramitació de la targeta sanitària individual (2,3%), c) Formació i orientació en varis àmbits (48,8%), d) Necessitats bàsiques (13,9%). Els recursos recomanats pel Programa es van ajustar en una proporció gairebé simètrica a les necessitats.

6. MOSAIC DE SERVEIS COMPLEMENTARIS

Totes les dones ateses als **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** disposen d'accés immediat i preferent als següents serveis complementaris:

- **Atenció jurídica i psicològica immediata en situacions de violència de parella.**
- **Cobertura de contracepció immediata i gratuïta de llarga durada a càrrec del Programa "Atenció a la Maternitat a Risc".**
- **Orientació i suport jurídic en situacions de conflicte i de canvi familiar a càrrec del Programa "Brúixola".**
- **Orientació i suport psicològic per a la vida personal i familiar en situacions de conflicte i de canvi a càrrec del Programa "Brúixola".**
- **Accés al Servei De compatriota a compatriota que hi facilita l'accés dels menors i les dones embarassades estrangeres als serveis sanitaris públics.**
- **Accés a la línia de prestacions La infància és essencial, especialment a les mares en situació d'extrema vulnerabilitat.**
- **Accés al Programa Xarxa d'Hospitalitat i Suport a Famílies Immigrants.**

7. COL·LABORACIÓ I SUPORT D'ORGANITZACIONS PÚBLIQUES I PRIVADES

Les organitzacions finançadores del Programa **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** han estat:

- Ministerio de Empleo y Seguridad Social
- Departament de Benestar Social i Família.
- Ajuntament de Barcelona.

Les organitzacions finançadores del Programa **Atenció a la Maternitat a Risc** han estat:

- Servei Català de la Salut.
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Les organitzacions finançadores del Programa **Brúixola** han estat:

- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
- Departament de Benestar Social i Família.
- Ajuntament de Barcelona.

Les organitzacions finançadores del Programa **Prevenició i Detecció de la Violència de Parella** han estat:

- Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
- Institut Català de les Dones.

Les organitzacions finançadores del Programa Xarxa d'Hospitalitat i Suport a Famílies Immigrants han estat:

- Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
- Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa als **proveïdors sanitaris públics** s'ha comptat amb la col·laboració activa de:

- Programes d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIRs) de Catalunya.
- Hospital Clínic de Barcelona.
- Hospital del Mar de Barcelona.
- Centres d'Atenció Primària de Catalunya.

Pel que fa als **proveïdors sanitaris privats** s'ha comptat amb la col·laboració activa de:

- Clínica Mèdica Sants.
- Agrupació Tutor Mèdica.
- Centre Casanovas.
- Centre Mèdic Eira.
- Centre Mèdic Les Corts.
- Clínica EMECE.
- Clínica Ginetec.
- Clínica Dalmasas.
- Centre Mèdic Adalia.
- Centre Mèdic Aragó.

Pel que fa a la col·laboració de centres socials i organitzacions del tercer sector social s'ha comptat amb:

- Creu Roja de Catalunya.
- Servei d'Atenció a l'Immigrant Estranger i Refugiat, SAIER.
- Federación de Entidades Latinoamericanas de Cataluña, FEDELATINA.
- SOS Racismo.
- Red para el Desarrollo e Integración de Naciones, RUMBOS.
- Federación de Entidades Bolivianas en Cataluña, FEDEBOL.
- Asociación de Mujeres Bolivianas en Cataluña.
- Asociación Salvadoreña en Cataluña.
- Asociación Cultural Educativa y Social Operativa de Mujeres Pakistaníes, ACESOP.
- Punts d'Informació Juvenil (PIJ's) de diversos municipis.
- Serveis Socials Municipals.
- Programes d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD's) de Barcelona.

8. DECLARACIÓ D'AUTORIA

Elvira Méndez ha dissenyat i redactat la Memòria 2012 dels **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens**.

Rosend Fernández ha supervisat les dades d'activitat, el perfil descriptiu de les dones ateses i el llistat d'organitzacions públiques i privades col·laboradores.

Carolina Herrera ha donat suport administratiu i ha realitzat l'edició.

Elvira Méndez és la responsable de la Memòria 2012.

Juliol 2013. Barcelona

Composició de coberta: Associació Salut i Família.

Associació . Asociación
SALUD Y FAMILIA

OFICINES

Barcelona

Via Laietana, 40, 3è 2a B
08003 Barcelona
Tel. 93 268 24 53 – Fax 93 319 85 66
saludyfamilia@saludyfamilia.es
www.saludyfamilia.es

Lleida

Passatge de l'Empordà, 16
25006 Lleida
Tel. 93 268 24 53 – Fax 93 319 85 66
saludyfamilia@saludyfamilia.es
www.saludyfamilia.es